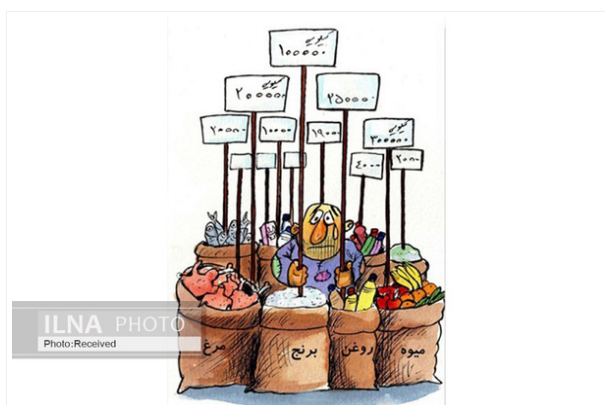

سبد معیشت در آبان به ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان رسید/ افزایش حداقل ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومانی در هزینه‌های زندگی

نسرین هزاره مقدم

سبد معیشت در آبان به ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان رسیده است و دستمزد تنها قادر به پوشش یکسوم هزینه‌های زندگی است. شاهد بالاترین نرخ عقب‌افتادگی مزد در سال‌های اخیر هستیم.

به گزارش خبرنگار ایلنا، به نیمه‌ی دوم سال که می‌رسیم، بحث دستمزد و افزایش آن داغ می‌شود.

گروه‌های مختلف، خود را مدعی حقوق کارگران معرفی

می‌کنند و برای مزد و افزایش آن نظر می‌دهند؛ حال آنکه در قانون مادر و بالادستی کار، الزاماتی واضح و روشن برای تعیین «حداقل دستمزد کارگران» داریم؛ اگر به قانون و الزامات آن بازگردیم، جایی برای اعداد! و ارقام بدون سند و منبع باقی نمی‌ماند

در ماده ۴۱ قانون کار، دو الزام اساسی، کلی و غیرقابل عدول برای تعیین حداقل مزد سالانه کارگران تعیین شده است؛ اول، نرخ تورم رسمی اعلامی بانک مرکزی یا در نهایت، مرکز آمار ایران و دوم، سبد حداقلی هزینه‌های زندگی برای یک خانوار متوسط

تخلف از قانون در مذاکرات مزدی ۹۹

بند اول، ساده‌تر و سهل‌الوصول‌تر از بند دوم است که نیاز به محاسبات دقیق و کارشناسانه دارد؛ با اینهمه این بند علیرغم سادگی و وضوح بسیار، در مذاکرات مزدی ۹۹، نادیده گرفته شد. با وجود تورم رسمی ۴۲ درصدی، مزد کارگران بعد از ساعت‌ها و روزها مذاکره طولانی و پرچالش، فقط ۲۶ درصد افزایش یافت؛ ناگفته نماند که در بهمن ۹۸ پیش از آغاز مذاکرات جدی مزد، سبد معاش خانوار -ترجمان عملی همان بند دوم- در جلسات سه‌جانبه‌ی کمیته دستمزد ذیل شورایی عالی کار، محاسبه و ۴ میلیون و ۹۴۰ هزار تومان نرخ‌گذاری شد. اما وقتی پای مذاکرات جدی دستمزد و توافق بر سر اعداد و ارقام رسید، سبد و نرخ توافق شده بر سر آن، کنار گذاشته شد و دولتی‌ها مصرانه ایستادند و گفتند: به بیش از ۲۶ درصد افزایش رضایت

نمی‌دهیم! این ایستادگی منجر به این شد که نمایندگان کارگری شورا، مصوبه‌ی مزدی ۹۹ را امضا نکنند و هنوز هم بر این باور هستند که مزد ۹۹، غیرقانونی است و باید ابطال شود.

امضای دولتی‌ها پای سبد ۴ میلیون و ۹۴۰ هزار تومانی به معنای «پذیرش» آن است اما عدم تمکین به آن، این پذیرش را بی‌اثر می‌سازد؛ حق کارگران برای داشتن دستمزد حدوداً ۵ میلیون تومانی در سال ۹۹ به رسمیت شناخته شد اما چه ثمر که باز هم این حق را پایمال کردند

حالا که هشت ماه از سال جدید گذشته، تورم بی‌سابقه و افسارگسیخته، سبد معاش ۴ میلیون و ۹۴۰ هزار تومانی را به شدت متورم و گران کرده است؛ در سال ۹۹، حتی با اتکا به داده‌های رسمی و حداقلی تورم می‌توان دریافت که گرانی‌ها «رکورد» زده است؛ در چنین شرایطی، به گفته‌ی فرامرز توفیقی (رئیس کمیته دستمزد کانون عالی شوراها) که محاسبات مستقل سبد معاش را انجام می‌دهد: کمینه‌ی هزینه‌های زندگی به نزدیک ۱۰ میلیون تومان رسیده است

!گرانی ۶۶.۱۲ درصدی خوراکی‌ها در هشت ماه

توفیقی محاسبات خود را با استناد به داده‌های رسمی و مورد قبول شرکای دولتی دستمزد انجام داده است؛ مبنای کار، محاسبه اولیه سبد خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها به عنوان پایه سبد، براساس داده‌های انستیتو پاستور و مرکز آمار ایران است؛ جدول زیر، میزان مصرف خوراکی‌ها و آشامیدنی‌های روزانه برای یک نفر را نشان می‌دهد.

ردیف	ماده غذایی	سزانه مصرف در روز(گرم در روز)	انرژی(کیلوکالری)	قیمت سال ۱۳۹۸(متمهی به ۹۸/۱۲/۲۲)	قیمت سال ۱۳۹۹(متمهی به ۹۹/۰۸/۳۰)
۱	نان(لواش، بربری و سنگگ)	۳۱۰	۷۸۹	۱۱۸۳۰	۱۳۸۳۰
۲	برنج(میانگین)	۹۵	۳۳۹	۱۶۶۱۰	۲۵۹۵۸
۳	ماکارونی	۲۰	۷۲	۱۸۸۰	۲۹۱۰
۴	حبوبات	۲۶	۹۱	۳۶۷۹	۷۴۷۶
۵	سیب زمینی	۷۰	۵۷	۳۰۲۶	۳۲۰۲
۶	سبزی ها	۳۰۰	۸۵	۱۹۲۷۴	۴۰۴۶۶
۷	میوه ها میانگین همه	۲۸۰	۱۴۱	۲۳۳۲۰	۴۳۴۵۶
۸	گوشت قرمز(گوسفند و گوساله برابر)	۳۸	۱۰۶	۳۶۲۵۰	۴۳۴۰۶
۹	گوشت سفید مرغ	۶۴	۸۲	۸۵۸۰	۱۵۵۲۱
۱۰	تخم مرغ	۳۵	۴۵	۳۷۰۴	۶۱۰۴
۱۱	لبنیات(شیر، ماست و پنیر برابر)	۲۵۰	۲۰۷	۳۱۱۷۶	۴۳۳۶۴
۱۲	روغن های نباتی(سرخ کردنی و پختنی برابر)	۳۵	۳۱۵	۳۱۴۳	۴۴۱۶
۱۳	قندوشکر	۴۰	۱۵۵	۳۱۰۰	۶۴۴۶
	مجموع	۱۵۶۳	۲۵۷۳	۱۶۴۵۷۲	۲۵۶۵۵۵

ILNA PHOTO

Photo:Received

از آنجا که اندازه یک خانوار متوسط همچنان ۳.۳ نفر است، هزینه روزانه خوراکی ها و آشامیدنی های خانوار متوسط می شود:

$$\text{ریال هزینه خوراکیها و آشامیدنیهای یک روز خانوار} = ۳.۳ \times ۲۵۶۵۵۵ = ۸۴۶۶۳۱.۵$$

و برای یک ماه داریم

$$\text{ریال} = ۳۰ \times ۸۴۶۶۳۱.۵ = ۲۵۳۹۸۹۴۵$$

در واقع هزینه خوراکی ها و آشامیدنی های یک خانوار متوسط ۳.۳ نفره در هر ماه، ۲ میلیون و ۵۳۹ هزار تومان است؛ اگر در نظر داشته باشیم که حداقل دستمزد ۹۹ با همه مزایا و الحاقات آن، ۲ میلیون و ۶۱۱ هزار تومان است، دشواری کار خودش را نشان خواهد داد؛ به عبارت ساده تر، تقریباً همه دستمزد کارگران حداقل بگیر پای تامین خوراکی های خانواده می رود و دیگر چیزی برای مسکن، حمل و نقل، آموزش و بهداشت نمی ماند. البته باید بدانیم که این سبد خوراکی ها و آشامیدنی ها، بسیار حداقلی محاسبه شده و به هیچ وجه شامل اقلام لاکچری و گران قیمت نمی شود.

تفاوت این سبد خوراکی با سبد خوراکی‌های محاسبه شده در کمیته دستمزد در بهمن ۹۸، نشان‌دهنده‌ی گرانی خوراکی‌ها در یک بازه چند ماهه است

$$\text{ریال } ۱۰۱۰۹۵۱۴ = ۱۵۲۸۹۴۳۱ - ۲۵۳۹۸۹۴۵$$

در واقع در هشت ماه، خوراکی‌ها بیش از یک میلیون تومان گران شده است؛ این افزایش برابر با ۶۶.۱۲ درصد رشد قیمت است

رسیدن سبد به ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان

توفیقی با مبنا قرار دادن سبد خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها، سبد معاش خانوار متوسط را محاسبه کرده است؛ او مرکز ملی آمار در خصوص متوسط هزینه خوراکی‌ها ۰۷_ ۵ T ۹۹ Os ۹۷ U می‌گوید: با توجه به جدول داریم، COICOP بر اساس جداول درآمدی مطابق با استاندارد

$$\text{ریال در ماه } ۸۲۰۶۴۴۴۲ = ۳۰.۹۵ / ۱۰۰ \times ۲۵۳۹۸۹۴۵$$

پس هزینه سبد حداقلی بدون در نظر گرفتن سهم بهداشت و مسکن، ۸ میلیون و ۲۰۶ هزار تومان است. یعنی کمینه‌ی هزینه‌های زندگی بدون لحاظ کردن سهم افزوده بهداشت و مسکن، حداقل ۸ میلیون و ۲۰۶ هزار تومان است

توفیقی اضافه می‌کند: این سبد با در نظر گرفتن سهم بهداشت، ۸۸۵۶۴۴۴۲ ریال می‌شود؛ این رقم بسیار حداقلی و با در نظر گرفتن قیمت‌های رسمی محاسبه شده است. در مصوبات کمیته دستمزد سال قبل به دلیل فاصله بسیار زیاد تورمی مولفه‌هایی چون مسکن، درمان، حمل و نقل، وسایل و لوازم خانگی مقرر شده بود جلساتی برای تعیین درصد مولفه‌ها و راه‌های احصای این اعداد برگزار شود که تاکنون هیچ جلسه‌ای برگزار نشده است. لذا بدون دخالت افزایش‌های چندین برابری (همچون مسکن با افزایشی ۲۰۰ درصدی) سبد خانوار با این فرمول بسیار پائین‌تر از سبد واقعی است و با دخالت سهم مسکن در کلانشهرها و شهرهای اقتصادی و صنعتی این سبد تا مرز ۹۸۰۰۰۰۰۰ ریال می‌رسد

یعنی اگر سهم مسکن را علاوه بر سهم بهداشت در نظر بگیریم، رقم سبد به ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان می‌رسد. اما همان سبد حداقلی ۸ میلیون و ۲۰۶ هزار تومانی نیز با سبد بهمن ماه ۹۸، فاصله‌ی بسیار دارد

$$۳۲۶۶۴۴۴۲ = ۴۹۴۰۰۰۰۰ - ۸۲۰۶۴۴۴۲$$

دستمزد فقط ۳۱ درصد هزینه‌های زندگی را پوشش می‌دهد

در واقع در عرض تقریباً هشت ماه، هزینه‌های کمینه‌ی زندگی برای یک خانوار متوسط، حداقل ۳ میلیون و ۲۲۶ هزار تومان افزایش یافته است که این افزایش، معادل ۶۶.۱۲ درصد است. افزایش بیش از ۶۶ درصدی هزینه‌های زندگی، افول شدید قدرت خرید دستمزد را به دنبال داشته است؛ اگر همین سبد ۸ میلیون و

۲۰۶ هزار تومانی را مبنا قرار دهیم، دستمزد ۲ میلیون و ۶۱۱ هزار تومان کارگران حداقل‌بگیر فقط ۳۱ درصد هزینه‌های زندگی ماهانه را پوشش می‌دهد. سوال اینجاست که کارگران ۶۹ درصد هزینه‌های باقیمانده را چگونه و از چه راهی باید تامین کنند؟

آیا این سبد «جامع» است؟

توفیقی در پایان در تشریح این مساله که سبد ۹ میلیون و ۸۰۰ هزار تومانی هنوز «جامع» نیست و همه هزینه‌ها را پوشش نمی‌دهد؛ اضافه می‌کند: با توجه به الزام داشتن سیستم هوشمند جهت برقراری ارتباطات تحصیلی (دانش آموزی و دانشجویی) و رشد خیره‌کننده قیمت این کالاها، افزایش رویکرد تعمیر وسایل خانگی به دلیل جهش بسیار زیاد قیمت لوازم خانگی و افزایش خیره‌کننده قیمت تعمیر وسایل، اگر بخواهیم رویکردی جامع‌تر در خصوص هزینه‌کرد خانوار داشته باشیم این عدد تا ۱۲ درصد نیز قابلیت افزایش دارد. اما به دلیل تنوع برندها، مصارف خانگی متعدد و سیستم‌های هوشمند بسیار متفاوت، نیاز به یک بانک اطلاعاتی همه‌گیر داریم که مناسبانه عزمی برای ورود به این حوزه در وزارتخانه‌های مربوطه دیده نمی‌شود. کمااینکه پروژه بررسی «دستمزد متناسب با منطقه و حرف» در کمیته دستمزد سال قبل تعریف و تصویب شد و متولی آن نیز موسسه کار و تامین اجتماعی اعلام شد ولی تاکنون هیچ اقدامی صورت نگرفته است و یقیناً این موضوع فقط به عنوان اهرم فشاری برای سرکوب مزدی و عدم افزایش عادلانه مزد، مستمسک دو ضلع کارفرمائی و تیم اقتصادی دولت در پایان سال قرار خواهد گرفت.

با این حساب، کارگران برای تامین همه‌ی هزینه‌های زندگی به خصوص در کلانشهرهایی مانند تهران که هزینه‌ی مسکن و حمل و نقل بالاست، به ده میلیون تومان حقوق ماهانه نیاز دارند؛ چنین عددی با دستمزد فعلی کارگران فاصله‌ی بسیار دارد و لاجرم اعدادی مانند ۳۰ یا ۴۰ درصد که بعضاً توسط نمایندگان مجلس! یا دولتی‌ها برای درصد افزایش مزد در سال آینده اعلام می‌شود، نمی‌تواند این شکاف عمیق را پُر کند.

گزارش: نسرين هزاره مقدم